

IFA-kongressen i Köpenhamn

Efter 1978 års avstickare till Sidney i det fjärran Australien var det förra året, mera noga veckan den 3- den 7 september, dags för International Fiscal Associations 33:e kongress på betydligt närmare breddgrader. Det var den danska avdelningen som denna gång fick stå som värd. Och var skulle kongressen hållas om inte i "Wonderful Copenhagen"?! Bortåt 1800 deltagare — därav 50-talet svenska — var anmälda. Ingen hördes sätta i fråga det nämnda epitetets berättigande!

Prins Henrik, som öppnade kongressen, apostroferade på välklingande franska deltagarnas Janus-roll: å ena sidan lade de som rådgivare åt sina finansministrar fram skatteförslag med förödande verkan för medborgarna och, å den andra sidan, viskade de informationer i de senares öron om de legala möjligheter som stod till buds för att minska skattebördan! Hur som helst, så representerade skattefolket enligt Prinsen ett nödvändigt ont som ingen kunde avvara!

Familjeföretagsöverlåtelser

Det första kongressämnet handlade om beskattningen i samband med övergång av äganderätten till familjeföretag vid dödsfall eller "inter vivos".

Som underlag för diskussionen förelåg ett 20-tal nationalrapporter — däribland en svensk, författad av teamet Claes Söderström och Per Anclow — samt den sammanfattande generalrapporten, verkställd av professor Thøger Nielsen.

Diskussionen spände över många frågor, såsom frågan om beskattningsunderlaget vid arv och gåva, särskilda lättnader vid arv och gåva av företag, skatteplanering genom t ex användande av stiftelser och liknande institutioner, sammanträffande mellan arvs- och gåvoskatt samt andra skatter (t ex inkomstskatt), internationella aspekter och olika betalningsmetoder. En upplysning från J. Gilmer från OECD, att OECD:s nästa modellavtal, som kan väntas om ett par år, kommer att innehålla regler om familjeföretagsöverlåtelser, noterades med tillfredsställelse.

En resolution antogs utan att några större motsättningar kom i dagen.

Någon närmare definition av familjeföretagsbegreppet gavs inte men i resolutionsingressen talades om "företag som ägs och drivs av individer eller familjer". Företagens samhällsekonomiska betydelse liksom deras betydelse för innovation, produktion, sysselsättning och investeringar underströks. Dessutom betonades angelägenheten av att underlätta dessa slags företags fortbestånd efter ägarens död oberoende av dess juridiska form.

Med dessa utgångspunkter fastslog kongressen i resolutionen följande punkter.

1. De nationella skattesystemen borde inte konstruera sådana förmögenhets-, inkomst-, kapitalvinst-, gåvo-, kvarlåtenskaps- eller arvsskatter som resulterade i ekonomiska pålagor av den art att de äventyrade företagens fortsatta bestånd efter ägarens bortgång.

2. I syfte att undvika sådana konsekvenser borde lättnader i beskattningen åstadkommas genom

a) lämpliga metoder för värdering av den egendom som var föremål för äganderättsövergång, t ex genom att ta hänsyn till latent skatteskulder och till inflationseffekter;

b) skattesatser avvägda med hänsyn till släktskapsförhållanden och/eller egendomens art såsom tillhörande företaget i fråga;

c) underlättande av skattebetalningen genom uppskovs- eller avbetalningsmöjligheter eller andra gynnsamma förutsättningar och villkor.

3. På det internationella området borde regler antas, unilateralt eller genom bilaterala eller multilaterala avtal, för att undvika dubbelbeskattning av företagens tillgångar. Fortsatta studier av de svåra problem som sammanhänger med dessa frågor borde bedrivas inom IFA med beaktande av det arbete som utförs av sådana organisationer som OECD.

Förlustutjämning mellan företag i olika länder

Det andra debattämnet gällde skattekonsekvenserna av förlust uppkommen i ett land hos ett internationellt verksamt företag vid beskattningen av dess närstående företag i andra länder. Detta ämne hade stimulerat till ca 25 nationalrapporter, däribland en svensk av Per Thorell, Uppsala universitet. Generalrapportör var advokaten dr Gerhard Laule, Frankfurt am Main.

Under paneldiskussionen berördes de många olika aspekter som kan anläggas på förlustutjämningsfrågan och man kom in på sådant som t ex territorialitet, annuitet, legal personalitet, carry forward resp carry back, konsolidering etc. Den allmänna debatten blev ganska livlig och praktiska synpunkter bröts mot teoretiska sådana. Till sist antogs dock en resolution i ämnet.

Man slog fast att begränsningar i rätten till förlustutjämning utgör ett hinder i det ekonomiska utbytet mellan länderna. Begränsningarna kunde hänföras till spelet mellan tre olika huvudprinciper: skattesuveräniteten, beskattningsåret och bolagen såsom juridiska enheter. Men också andra principiella konfliktsituationer kan uppstå som belyser frågans komplexitet. Som exempel nämndes olika neutralitetsuppfattningar, globalinkomsten kontra territorialitetsprincipen, olika metoder för undvikande av dubbelbeskattning (exemptmetoden resp tax credit-metoden) etc. De största svårigheterna ansågs emellertid uppkomma i förhållandet mellan moder- och dotterbolag snarare än mellan huvudkontor och filial. Trycket på de internationella företagen att ombilda sina filialer till bolag begränsade i praktiken det annars fria valet mellan filial och dotterbolag.

Resolutionen uttalade följande rekommendationer.

1. En lösning av de hithörande problemen skulle underlättas om man utvidgade möjligheterna till förlustutjämning framåt i tiden (carry forward) och bakåt i tiden (carry back) både när det gäller de nationella reglerna och reglerna för lindring av internationell dubbelbeskattning genom tax credit.

2. Bestämmelser skall införas som gör det möjligt för moderbolag att "indirekt" utnyttja dotterbolagets förluster, t ex genom att skattemässigt godta "subventioner" (dvs koncernbidrag) eller investeringsavskrivningar.

3. I länder som inte tillåter global koncernredovisning (worldwide consolidation) skall moderbolag ha rätt att begära att dotterbolagen vid moderbolagets beskattning behandlas som bolagets fasta driftställen; förbehåll gjordes dock för bestämmelser mot missbruk.

Däremot förkastade kongressen i detta sammanhang en av resolutionskommittén föreslagen rekommendation att staterna skulle anamma det danska systemet för global koncernredovisning.

4. Mera allmänt rekommenderades slutligen att ett följande av principerna inte skulle utesluta att man i stället valde praktiska lösningar som var bättre anpassade till de ekonomiska realiteterna i sådana fall då man annars skulle få till stånd en alltför hög beskattning.

Seminarier

Utöver diskussionerna rörande de båda huvudämnena hölls två seminarier.

Det ena leddes av professor Stanley S Surrey, USA, som ordförande och handlade om de trender som gjorde sig gällande beträffande skatteavtalen med utvecklingsländerna. Därvid skulle särskilt beaktas de förslag till avtal mellan i- och uländer som utarbetats av FN:s expertgrupp.

Dessa förslag utsattes för kritik av representanter för u-länderna som ansåg att förslagen inte i tillräcklig grad tillgodosåg u-ländernas ekonomiska intressen. Men professor Surrey kunde inte ställa i utsikt några förbättringar i de framlagda förslagen.

Det andra seminariet, som hölls under ordförandeskap av professor Gustaf Lindencrona, gällde trenderna i den skandinaviska beskattningen. Exposéer lämnades över skattesystemen i resp land. Seminariet var f ö dubblerat så att i ett annat rum samma seminarium hölls på franska språket. Som en förberedelse till seminariet tillhandahölls kongressdeltagarna en särskild broschyr i ämnet, utarbetad av Gustaf Lindencrona.

Seminariet berörde givetvis både fysiska och juridiska personers beskattning. En fråga som särskilt intresserade de närvarande främmande deltagarna var hur de skattskyldiga överhuvud kunde överleva de skandinaviska skatterna! Av panelen framställdes de skandinaviska länderna förvisso inte som några skatteparadis!

Angenäm omväxling till de seriösa skattediskussionerna utgjorde bl a tis-

dagskvällens romantiska balett "Giselle" på "Det Kongelige Teater" och torsdagens utflykter åt olika väderstreck, som gav kongressdeltagarna tillfälle att efter eget önskemål bese sådana sevärdheter som Kronborgs, Fredriksborgs m fl slott och Roskildes domkyrka. Även golf stod till buds för den som ville.

Slutomdömet blev att Aage Spang-Hansen och hans medhjälpare i den danska avdelningen gjort bra ifrån sig som värdar åt den senaste i raden av IFA:s kongresser.

Nästa kongress hålls i Paris den 14— den 19 september 1980. Det ena kongressämnet kommer att gälla kontakterna mellan skatteadministrationen och de skattskyldiga såvitt avser självdeklarationernas ifyllande. Det andra ämnet kommer att gälla reglerna för bestämmande av om inkomster och utgifter skall hänföras till hemlandet eller utlandet.

Västberlin står i tur för 1981 års kongress.

C.O. Sandström

Rättelse till nr 5/1980

I näst sista stycket på sid 198 har en del av tredje meningen fallit bort som rätteligen skall lyda.

Denna bestämmelse innebär att dödsbon med statlig inkomstskatt taxerad inkomst överstigande 10.000 kr eller större skattepliktig förmögenhet än 100.000 kr skall fr o m femte året efter dödsfallet beskattas enligt reglerna för handelsbolag.